

még pedig több tisztviselővel az élén altiszteket, vonatkísérőket, irodai és pályafentartási és szolgaszemélyzetet.

Megakadályozott francia támadás.

Berlin, szeptember 15. A nagy főhadiszállás jelenti: **A Hartmansweilkerkopfon tüzeléssükkel megakadályoztuk a franciáknak egy támadási kísérletét.**

Egy Rechesy mellett (francia—svájci határ közelében) megfigyelő megkötött léghajót lelőttünk; a léghajó felborult és lezuhant.

Legfőbb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Az angol munició bizottság jelentése.

London, szeptember 15. A hivatalos sajtóiroda azt a jelentést közli, amelyet a *hadiszer és munició gyártására alakított bizottság* tagjai a franciaországi angol frontra augusztusban tett utjukról készítettek. A jelentést Henderson miniszter és hét más munkásvezér írta alá. Egyebek között azt tartalmazza, hogy a bizottságnak feltűnt az a jó egyetértés, amely a legénység és minden rangú tiszték között fennáll. A csapatok biztonságára és kényelmére történt intézkedések a lövészárkokban és a front mögött kielégítőek. A bizottság egy legénységi üdülőháza látogatott meg a front mögött, amelyben 1200 katona 14 napi üdülőszabadságát töltötte. Ezeknek legnagyobb része visszatért ismét ezredéhez. A kórházak berendezése kitűnő. A jelentés azzal a felhívással végződik, hogy az angol munkások *fesziessék meg minden erejüket, hogy a frontot a szükséges municióval ellássák.*

Az indiai csapatok nagy vesztesége.

Zürich, szeptember 15. A Morning Post Kalkuttából távirati jelentést kapott az indiai katonák veszteségeiről. Eszerint az *indiai csapatok július 25-ikéig 22.935 embert veszítettek.* Ebből a hatalmas számból 17.835, köztük 440 tiszt a francia és belgiumi harcerekben esett el, 1698 katona, köztük 52 tiszt pedig a Dardanelláknál. A fennmaradó 3852 ember részint a perzsa öbölben, részint pedig az egyiptomi harctéren esett el.

A törökök sikerei a Dardanella fronton.

Konstantinápoly, szeptember 15. A főhadiszállásról jelentik: Dardanella-front: Az Anaforta- és Ari Burnu-szakaszokban szeptember tizenkettedikéről tizenharmadikára virradó éjjel *felderítő csapataink az ellenséges lövészárkokat több ponton hirtelen meglepték.* Szeptember tizenharmadikán *tüzérségünk sikeresen ágyuzta az ellenséges csapatokat és élmezőnyi oszlopokat, amelyeket szétszórt és nagy veszteségeket okozott az ellenségnek.*

Ari Burnunál egy ellenséges tüzérségi állást elpusztítottunk és két jól megerősített megfigyelő állást is rommá lőttünk.

Sedil-Bahnál az ellenséges tüzérség lövészárkaink egy részét a centrumban hatás nélkül lövöldözte. A többi hadszíntéren nem fordult elő jelentősebb esemény. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

A Balkán-probléma megoldása.

— Bulgária magatartásának okai. —

Berlin, szeptember 14. Néhány nappal azelőtt a *Petit Parisien* három térképet hozott. Az első a balkáni államok *jelenlegi* képét mutatta, a második, miként tervezték titkos szerződésükben *Szerbia és Bulgária* a Balkán felosztását a *második balkáni háború előtt*, a harmadik pedig, miként festenek az egyes Balkán-államok az *antant győzelem esetén*. Az antant-hatalmak ugyanis azt tervezték, hogy ha a szerencse kedvez nekik, minden balkáni államot megnövelnek új területtel. *Bulgária* Szerbia és Görögország rovására gyarapodnék területtel, *Szerbiának* és *Romániának* gazdag zsákmányt juttatnának Ausztria-Magyarország területéből, *Görögországot* végül a szmirnai parton adandó területtel elégítenék ki. Ezen a harmadik térképen *Bulgáriához* tartozik a mostani Szerb-Macedónia, Görögországból pedig a kavalai tengerparti sáv Kavalával az Orphanigolfig. *Szerbiát* a dalmát tengerpart övezi és az övé Bosznia és Hercegovina, *Románia* a győztes antant-államok segítségével bekebelezte a Bukovinát Csernovicig, Erdélyt és a Bánátot Temesvárral. Épp erről a térképről olvasható le a legvilágosabban, *miért nem csatlakozhatik Bulgária a négyesszövetséghez*, bár bizonyos, hogy az antant győzelem esetén Bulgária a mainál nagyobb lenne. Ámde Szerbia és Románia is megnövekednék még pedig ugyancsak tetemesen.

Ennek a térképnek a képe már a háború kezdete óta lebegett minden politikailag érett bolgárnak a szeme előtt. Mindegyiküknek ott motoszkált a fejében, hogy így festene a Balkán, ha Oroszország, Anglia és Franciaország abba a helyzetbe jutna, hogy Ausztria-Magyarország területéről rendelkezék és így állana Bulgária követeléseinek legbökezűbb kielégítése után szomszédai közt. Szerbia nemcsak területileg mulná fölül Bulgáriát, hanem ujonnan nyert területeivel Bulgáriával szemben nyomasztó hatású hatalommá válnék és gazdasági erejével jóval fölülte állana Bulgáriának. — Ugyanakkor, amikor Bulgária birtokába vehetné a még megműveletlen, végtelen zürzavarok által meggyöngyült Macedóniát, Szerbia a tengerparton sütkérezhetnék, kihasználhatná a szorgalmasan megmunkált Boszniát és learathatná a maga számára mindazt, amit Ausztria-Magyarország rendszeres gyarmatosító munkájával ebben a mintatartományban létesített. Északon kényelmes önelégültségben terpeszkednék szét Bulgária fölött Románia gyönyörködve Bulgária kinlódásában. Románia földjeinek gabonafőlölegén kívül ura volna a fában gazdag Bukovinának, a Bánát termékeny síkjának: krétában, vas- és szénben, réz, ezüst és aranyban gazdag földjének. Vajjon kívánatos lehet-e a bolgároknak néve az ilyen osztozkodás? Bulgária ezután az osztozkodás után föltétlenül szegényebb és elnyomottabb volna, mint mostani állapotban. Ez a kép mindig ott lebegett az okos *Radoszlavov* és a russzofilizmustól meg nem babonázott bolgár politikusok előtt. S ezzel szemben tehetetlen volt minden diplomáciai mesterfogás, az antant-hatalmak minden ajánlata, minden ígérete és hízélgése.

Ha a Dardanelláknál, Lengyelországban és Baliciában megsemmisítő győzelmet arattak volna az oroszok és szövetségeseik, akkor Bulgária rákényszerült volna, hogy akarata ellenére is belenyugodjék azokba a tervekbe, amelyek megpecsételték volna tehetetlenségét. Amint azonban csak némileg is lehetővé vált számára a szabad választás, döntése nem lehetett kétséges.

Csak nagyon is korlátolt elmék ismerik félre, mennyire nem kedveztek nekünk ebben a háborúban érzelmi momentumok és beképzelt jogok és igények. Ha akadnak olyanok, akik még mindég azt hiszik, hogy nekünk az ilyen „imponderabilitásokkal” nem kellett szá-

molnunk, akkor ezek borzasztó tévedésben vannak és sejtelmük sincs a realpolitikáról. Semleges népeknél a legtöbb ellenszenvet a kultúrából végehosszát nem érő fecsegés keltette ellenünk. Amikor *a tisztára politikai háborúhoz semmi köze*. Minden nemzet ragaszkodik a *maga* kultúrájához és ép azért jobban tart bármely idegen kultúrának a győzelmétől, mint az idegen politika hegemóniájától. Ez az érzés rendkívüli befolyással volt a legtöbb semleges nemzet magatartására. Bulgáriában azonban ezek az imponderabilitások, rokon- és ellenérzések csak csekély mértékben játszottak szerepet. Ez talán mindenekelőtt onnan van, hogy a bolgár nép semmi irányban sincs szellemi függésben, nem úgy mint a román, amely szakadatlanul külső befolyások alatt áll. A legfőbb oka Bulgária magatartásának azonban bizonyára az, hogy két évvel azelőtt rendkívül súlyos megpróbáltatásnak volt kitéve. Mikor a második balkáni háborúban, majd a bukaresti béke után látta, mint dől össze reményeinek kártyavára, mint darabolják szét vitézségének és rengetek véraldozatának a jutalmát egykori szövetségesei, cári védőjét pedig ott látta ellenségei táborában, akkor mindjobban magába merült és kizárólag a saját nemzetj gondolatának élt. Az 1913. év zivataros nyári napjaiból valami mély elkeseredés maradt meg szívében, de ezen az érzelmén is mintaszerűen tudott uralkodni és össze tudta egyeztetni a legsajátabb érdekeivel. A telhetetlen *Danev*, miközben mindent össze akart harácsolni nemzete számára, elvesztett mindent és a legnagyobb szerencsétlenségben döntötte hazáját. *Radoszlavov*, e céltudatos és tisztán látó bolgár államférfi pedig megvalósítja a lehető, végleg lemond Drinápolyról és Kirkilisszéről, mindazáltal megnöveli országa határait, miközben magasabb feladatok esetére biztosítja hazája számára a hátrvédet, mikor Törökországgal, a régi ellenséggel egyezséget köt. Ez a török-bolgár szerződés igazi államművészet érett gyümölcse. Azé az államművészeté, amely egyszerűen azon van, hogy megtévesztő szenvedélyeket elnyomjon, a lehetőre törekedjék, a lehetetlent és gátlót kiküszöbölje és a szükségserűt megtegye.

Bulgária számára a lehető és szükség-szerű oly világosan van megadva, miként a *Petit Parisien* ábrándterves térképének a határvonalai. Bulgária vissza akarja szerezni azt, amit elvesztett és meg akarja valósítani nemzeti igényeit anélkül, hogy

szomszédjában túlhatalmas osztrák-magyar területekkel meggyarapodott államok keletkezzenek. Ez a balkán-probléma zürzavaros ide-oda ingadozásai közepette elejétől fogva magától értetődő volt. Ausztria-Magyarországnak és Németországnak pedig a jövőre vonatkozóan az a törekvése, hogy a török birodalommal való összeköttetése mindenkorra hozzáférhetetlenül biztosítva legyen. S mivel a Törökországgal és velünk való összeköttetés Bulgáriának is az érdeke, valamely ponton vagy vonalon érintkeznünk kell Bulgáriával, mert egyazon célhoz egyazon ut vezet.

Belvárosi Kávéház

Elsőrendű kiszolgálás.
— Jó kávéházi italok. —
Reggeli és uzsonna kávé.

Szíves pártfogást kér Radó Ignác, kávé.

Adakozzunk a rokkantaknak
és a világtalan katonáknak!